

جمهوری آذربایجان در دو راهی ترکیه و اسرائیل

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران

حسن گلی

کارشناس مسائل قفقاز

خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان: بی شک اکنون که مدتی از حمله وحشیانه رژیم صهیونیستی به "ناوگان آزادی غزه" و کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از فعالان حقوق بشر که درصد قابل توجهی از آنان را اتباع دولت ترکیه تشکیل می دهد؛ می گذرد آقای الهام علی اف رئیس جمهور آذربایجان نیز خبر فوق را شنیده و از محکومیت جهانی رژیم صهیونیستی آگاهی یافته است ولی تاکنون که دبیر کل سازمان ملل متحد و روسای جمهور تعداد زیادی از کشورها جنایت رژیم صهیونیستی را محکوم نموده اند و در شرایطی که در چنین حوادثی اعلام موضع سریع کشورها نمودی از استقلال سیاسی آنها محسوب می گردد دولت آذربایجان سکوت را بر هر گونه موضعی ترجیح داده که بی شک این سکوت و یا اظهار نظر دیر هنگام آنها – به شرط تحقق- هزینه هایی را متوجه دولت آذربایجان خواهد نمود چرا که با توجه به نوع روابط باکو – آنکارا دولت و ملت ترکیه انتظارات زیادی از دولت آذربایجان داشتند که البته هیچ یک از انتظارات - که به آنها اشاره خواهد شد- محقق نگردیده است؛ لذا این قلم می کوشد ضمن واکاوی سکوت دولت آذربایجان مسائلی را در این خصوص مطرح نماید .

نخست چند نکته را به اجمال یاد آور می شویم :

1- بی شک مردم مسلمان جمهوری آذربایجان مانند سایر مردم آزاده جهان از شنیدن خبری که تا لحظه نگارش این یادداشت (بعد از ظهر روز دوشنبه) بیش از 20 نفر شهید و حدود 80 نفر مجروح به همراه داشته است خشمگین و متاثر شده اند و همانگونه که در جریان جنگ 22 روزه نشان دادند تلاش خواهند نمود نفرت و انزجار خود را از عاملین این جنایات نشان دهند و در این میان از دولت مردان خود انتظار دارند که ضمن همراهی آنان جنایات رژیم صهیونیستی را محکوم نمایند که البته تجربه نشان می دهد که در چنین مواقعی نه همراهی و حمایت بلکه خشونت و بازداشت دولت آذربایجان نصیب مردم می گردد.

2- بی شک رفتار دولت مردان جمهوری آذربایجان به عنوان یکی از اعضاء سازمان کنفرانس اسلامی مورد توجه و امعان نظر این سازمان و تمام امت اسلامی می باشد؛ جمهوری آذربایجان که در تمام اجلاسهای سازمان کنفرانس اسلامی خواستار محکومیت ارمنستان و به رسمیت شناخته شدن تمامیت ارضی خویش و موضوعاتی مانند حادثه خوجالی و... می باشد حداقل کاری که می تواند در قبال سازمان کنفرانس اسلامی و مسلمانان انجام دهد اینست که در مواردی که رویارویی رژیم صهیونیستی و سازمان کنفرانس اسلامی- که اساسا برای مبارزه با این رژیم تاسیس یافته است – به اوج خود می رسد همراهی خود با جهان اسلام را رسماً اعلام نموده و جنایات رژیم صهیونیستی را محکوم نماید تا به حداقل تعهدات ناشی از عضویت در این سازمان عمل کرده باشد که متأسفانه تاکنون چنین نبوده است.

3- دولت و مردم ترکیه در جریان حمله غیر انسانی رژیم صهیونیستی به کاروان آزادی غزه بیشترین خسارتهای مادی و معنوی را متحمل شده اند به گونه ای که تاکنون از 20 شهید این حادثه 15 نفر را شهروندان ترکیه ای تشکیل می دهند که همین موضوع باعث گردیده از نخستین ساعات بامداد و به محض پخش خبر حمله اسرائیل به کشتی حامل کمکهای بشردوستانه، تعداد کثیری از مردم ترکیه به ساختمان سرکنسولگری اسرائیل در استانبول حمله نمایند و علاوه بر آن ساختمان مسکونی سفیر رژیم صهیونیستی در ترکیه و همچنین سفارتخانه این رژیم در آنکارا نیز در محاصره مسلمانان خشمگین ترکیه قرار گیرد، ضمن اینکه دولت مردان ترکیه جلسات اضطراری تشکیل داده و مشغول بررسی موضوع هستند . طبیعی است همانگونه که وفا قلی زاده کارشناس سیاسی و مشاور رییس جمهوری سابق جمهوری آذربایجان در گفتگو با ایرنا اعلام داشته ترکیه کشوری نیست که به راحتی از کنار این مسئله بگذرد و مطمئناً دولت آنکارا در برابر این اقدام تدابیر بسیار جدی اتخاذ کرده و واکنش مناسب از خود نشان خواهد کرد اما آنچه قبل از هر چیزی مهم به نظر می رسد و در مناسبات آتی ترکیه با کشورهای مختلف موثر خواهد بود موضع گیری کشورها در قبال این رویداد می باشد که در این میان وضعیت جمهوری آذربایجان متفاوت از همه کشورهای دیگر می باشد چراکه دولت مردان آذری پیوسته ترکیه را متحد استراتژیک خود معرفی نموده و حتی از شروع مذاکرات از سر گیری روابط آنکار- ایروان بسیار مکرر گردیده و خواستار توقف این مذاکرات تا زمان مشخص شدن وضعیت قره باغ گردیدند؛ طبیعی است که در چنین شرایطی دولت و مهم تر از آن مردم ترکیه منتظر بودند تا دولت آذربایجان و شخص رئیس جمهور این کشور به عنوان اولین نفر ضمن ابراز همدردی با مردم ترکیه جنایات رژیم صهیونیستی را محکوم نموده و سفیر اسرائیل در باکو را به وزارت امور خارجه احضار نمایند که البته علیرغم گذشت چندین ساعت از رویداد ددمنشانه فوق هیچ یک از این اتفاقات رخ نداده و این در حالی است که بسیاری از مقام ها و سازمان های کشورهای مختلف با محکوم کردن حمله رژیم صهیونیستی به ناوگان آزادی کمک های

بشر دوستانه، اقدام بین المللی علیه آن را خواستار شده اند به گونه ای که رئیس جمهوری اسلامی ایران ضمن محکومیت شدید این جنایت آن را نشانه اضمحلال رژیم صهیونیستی عنوان کرد و دولت یونان ضمن فراخوانی سفیر اسرائیل در آتن، تمرینات نظامی مشترک خود با اسرائیل را لغو نمود و همچنین اتریش، سوئد، پاکستان، اسپانیا، ترکیه، اردن، نروژ، بلژیک و فرانسه سفرای رژیم صهیونیستی را فراخوانده و خواستار توضیح درباره این جنایتگردیدند و وزیر خارجه لبنان از تلاش کشورش برای ارائه پیش نویس قطعنامه محکومیت حمله به ناوگان آزادی در شورای امنیت خبر داد، همچنین «برنارد کوشنه»، وزیر خارجه فرانسه هم اعلام نموده است که هیچ چیز نمی تواند خشونت اسرائیل در قبال این ناوگان را توجیه کند و وزیر خارجه آلمان نیز درباره کشته شدن فعالان حقوق فلسطینی ها ابراز نگرانی عمیق کرده است .

آنچه از مقدمه بحث و سه نکته پیش گفته در ذهن متبادر می گردد دلایل سکوت و حداقل تاخیر دولت آذربایجان- به شرط تحقق آن - در موضع گیری علیه رژیم صهیونیستی و همراهی با متحد استراتژیک خود - ترکیه- می باشد که در این ارتباط بایستی گفت دولت باکو که روزگاری نچندان دور در نتیجه وساطت ترکیه با رژیم صهیونیستی ارتباط برقرار کرد و به عنوان ضلع سوم مثلث تلاویو – آنکارا – باکو مطرح شد از آنجائیکه نه مانند ترکیه از پشتوانه مردمی برخوردار بود و نه از قدرت برابری با اسرائیل بهره می جست در اندک زمانی چنان تحت نفوذ رژیم صهیونیستی قرار گرفت که در حال حاضر به اذعان کارشناسان در کوچکترین امور خود نیز بایستی از این رژیم کسب تکلیف نماید و بی شک هرگونه اظهار نظر دولت آذربایجان در خصوص مسائل سیاست خارجی از جمله جنایت اخیر رژیم صهیونیستی نیز صرفا با هماهنگی تلاویو مقدور خواهد بود .

واقعیت اینست که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، صهیونیستها برای کسب پرستیژ بین المللی و مشروعیت بخشیدن به موجودیت نامشروع خویش و نیز جهت تامین انرژی مورد نیاز خود و همچنین به منظور بهره برداری از موقعیت ژئوپلیتیک، ژئواستراتژیک و ژئواکونومیک کشورهای قفقاز تلاش گسترده ای برای نفوذ در بین کشورهای این حوزه بعمل آوردند که در آن زمان به دلیل سیاستهای نابجای جبهه خلق که در اوایل استقلال جمهوری آذربایجان قدرت را تصاحب نموده بود و برای حل مناقشه قره باغ به جای تکیه بر مردم مسلمان آذربایجان و کشورهای همسایه به دنبال استفاده از قدرت پوشالین رژیم صهیونیستی و سایر کشورهای غربی بود، رژیم صهیونیستی موفق گردید با همراهی ترکیه در تمام عرصه های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آذربایجان نفوذ نماید که دامنه این نفوذ در حال حاضر بیش از هر زمان دیگری گسترش یافته است که سفر سال گذشته شیمون پرز رئیس جمهور ، آویگدور لیبرمن وزیر خارجه و ایهود اولمرت نخست وزیر سابق اسرائیل به باکو علیرغم مخالفت شدید مردم آذربایجان و سفرهای مخفیانه دولتمردان عالی رتبه باکو به اسرائیل موید این موضوع می باشد . در حال حاضر رژیم صهیونیستی بخش عمده نفت مورد نیاز خود را از طریق آذربایجان تامین می نماید و از طریق تشکیل بنیادهای به ظاهر خیریه یهودی که در میان آوارگان مناقشه قره باغ &rdm; فعالیت می &rdm;کنند و نیز از طریق مراکز صهیونیستی باصطلاح اشاعه &rdm;دهنده دموکراسی در حال پیگیری منافع نامشروع خود در این کشور می باشد؛ تاثیر گذاری موساد در شکل گیری و فعالیت خبرگزاریها، نشریات، روزنامه ها و رادیو تلویزیون آذربایجان موضوعی است که حتی خود فعالان رسانه ای آذربایجان به آن اذعان دارند . نفوذ دستگاه امنیتی اسرائیل در بین نیروهای نظامی ، امنیتی و دستگاه سیاست خارجی آذربایجان در حدی است که چند سال قبل برخی منابع آگاه فاش ساختند که چندین نفر از نیروهای امنیتی اسرائیل به بهانه محافظت از الهام علی اف ، او را همواره تحت نظر دارند؛ در چنین شرایطی طبیعی است که رئیس جمهوری آذربایجان قبل از هماهنگی با رژیم صهیونیستی قادر به هیچ گونه اظهار نظر در خصوص اقدام ضد انسانی رژیم صهیونیستی در حمله به کاروان کمک های بشردوستانه فعالان حقوق بشر به مردم غزه نباشد هرچند که در این حمله تعداد زیادی از افرادی که رئیس جمهور آذربایجان در سخنرانی های احساسی خود آنها را برادر خطاب می کرد کشته و یا مجروح گردند .

آنچه در پایان مورد اشاره قرار می گیرد اینکه :

1) مردم مسلمان جمهوری آذربایجان که همواره بر خلاف خواست دولتمردان آذربایجان ، همبستگی اسلامی خود با مسلمانان عالم به ویژه مردم مظلوم غزه را نشان داده اند در این حادثه نیز همراهی خود با جهان اسلام را از طریق محکومیت حمله ددمنشانه رژیم صهیونیستی به کاروان آزادی به اثبات خواهند رساند و پس از پیروزی اخیر خود در خصوص ابطال حکم تخریب مسجد حضرت فاطمه زهرا(س) پیروزی دیگری را در مقابل سیاستهای رژیم صهیونیستی- که متأسفانه در کشور آذربایجان در جریان است – رقم خواهند زد . ضمن اینکه برخی احزاب جمهوری آذربایجان به دلیل تعاملات خود با ترکیه سیاستهای رژیم صهیونیستی را محکوم خواهند نمود که به عنوان مثال سردار جلال اوغلو رییس حزب دمکرات جمهوری آذربایجان در گفتگو با ایرنا ضمن اشاره به اقدام ضد انسانی رژیم صهیونیستی در حمله به کاروان کمکهای بشردوستانه به مردم غزه گفته است: «ارتش رژیم اسرائیل مرتکب چنان اقدام زشتی شد که مشابه آن تاکنون از سوی دزدان دریایی سومالی هم رخ نداده است و در واقع با این اقدام روی دزدان دریایی را سفید کرد»

2) جنایت اخیر رژیم صهیونیستی که در تضاد آشکار با همه کنوانسیونها و مقررات بین المللی به وقوع پیوست قبل از هر موضوعی بیانگر استیصال این رژیم در مقابل مقاومت مردم غزه و حمایت افکار عمومی دنیا از آنان می باشد که قطعاً روند اضمحلال این رژیم را سرعت خواهد بخشید لذا دولتهایی که سرنوشت خود را به این رژیم گره زده اند بایستی از بین دو طریق فاصله گرفتن از آن و یا نابودی به همراه آن؛ یکی را انتخاب نمایند.

3) نوع روابط رژیم صهیونیستی و دولت آذربایجان تداعی کننده ضرب المثل معروف « کاتولیک تر از پاپ » می باشد؛ در حالی که حتی متحدان استراتژیک اسرائیل (به غیر از آمریکا و انگلیس) هریک به نوعی حمله اسرائیل به کاروان آزادی را با سرعت محکوم نمودند ولی دولت آذربایجان همچنان در انتظار کسب تکلیف از رژیم صهیونیستی به سر می برد که در این زمینه لازم است سازمان کنفرانس اسلامی از ابزارهای در اختیار خود مانند تعلیق عضویت، اخراج و... در خصوص کشورهایمانند جمهوری آذربایجان و مصر که عضو کنفرانس اسلامی بوده و بر خلاف فلسفه وجودی آن در خدمت سیاستهای رژیم صهیونیستی می باشند استفاده نماید.

4) گرچه دولت ترکیه با رژیم صهیونیستی دارای روابط دیپلماتیک می باشد لیکن در رویداد اخیر موضع گیری کشورهای مختلف در همراهی با ترکیه یا اسرائیل می تواند منشاء برخی تغییرات در سیاست خارجی ترکیه باشد؛ سکوت دولت آذربایجان و عدم همراهی کامل دولتمردان این جمهوری با ترکیه می تواند در تصمیم گیری آتی دولتمردان ترک جهت برقراری روابط با ارمنستان تاثیر گذار باشد که طبیعی است در آن صورت دولت آذربایجان دلیلی جهت اعتراض به ترکیه نخواهد داشت .